

Prædiken til Nytårsdag

Matt. 6, 5-13

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Når I beder, må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at vise sig for mennesker. Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig. Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønføres for deres mange ord. Dem må I ikke ligne. Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det. Derfor skal I bede således: Vor Fader, du som er i himlene! Helliget blive dit navn, komme dit rige, ske din vilje som i himlen således også på jorden; giv os i dag vort daglige brød, og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere, og led os ikke ind i fristelse, men fri os fra det onde. For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.« Matthæusevangeliet 6,5-13

Da jeg var barn, var jeg en flittig lytter af dansktoppen. Det var Jørn Hjørtning, der bestyrede den, og min store fornøjelse var at optage programmerne på min kassetiebånd-

optager. Det gjorde jeg også i 1972, hvor Maria Stenz hittede med sangen ”Goddag og farvel”, en sang jeg kom til at tænke på, da jeg skulle skrive prædiken til i dag. For lige at mindes lidt, så googlede jeg sangen, lyttede til de første strofer. Men netop kun til begyndelsen, for den er ærlig talt lettere patetisk. Jeg slukkede hurtigt igen. Omkvædet står dog lysende klart – og det var jo grunden til jeg tænkte på sangen: ”Goddag og farvel”.

Det er et helt dagligdags fænomen, at vi siger goddag og farvel, og i dette døgn får det dagligdags en helt særlig betydning. Vi står på én og samme gang i afskeden og ved ankomsten, med et ben i hver lejr, for vi er i færd med at sige farvel til ét år og goddag til et nyt: Farvel til 2016, goddag til 2017!

Der hører altid en form for afregning med til en afsked. Eller en opgørelse af det som er imellem os. Sådan er det til hverdag, når vi tager hjemmefra. Der er grænser for, hvor meget vi kan bære, når vi skal videre. Vi må ligesom have tingene sat på plads, for at komme gennem dagen. Jeg kender i hvert fald godt til at vende om på trappen eller i havegangen efter allerede at være gået. Fordi der var noget, jeg lige skulle have sagt. Et

kys som skulle afleveres, et kram, en undskyldning. Eller om ikke andet, så bare for at vise min gode vilje.

Alt det, der er gået godt mellem os, skal nok falde på plads, helt af sig selv. Men det, der er gået skidt eller slet ikke gået, er nødt til at have et ord med på vejen. Så vi siger undskyld og lover at vende tilbage for at tale om det en anden gang. Men når det som nu i dette døgn gælder afskeden med et helt år, så er det ligesom ikke nok med en undskyldning.

For kan det undskyldes, at vi har slidt hårdere på vores klode, end den kan tåle? Kan det undskyldes, at vi er mere optaget af at passe på os selv end på alle de mennesker, som kommer hertil, fordi der ikke er nogen, der passer på dem dér, hvor de kommer fra? Kan det undskyldes, at vores tro på det store omfattende fællesskab svigter, at vi, der har det meste, skærer ned på det de fleste skal nyde godt af? – Blot for at nævne noget af det, vi bøvl med.

Der er mange mellemværender, og de fleste af dem kalder ikke på undskyldning, de kalder på tilgivelse. Alt det, der ikke gik, fordi vi ikke levede op til de forpligtelser, vi ved, vi har, kalder på tilgivelse. Og tilgivelse betyder jo ikke, at vi bare slår en streg over det, som er sket, knipser med fingrene og så er det væk. Nej, tilgivelse er at tro på at den klode, at de mennesker og at det fællesskab, vi svigtede, vil have noget med os at gøre, alligevel.

Mens vi sidder herinde, lyser eftermiddagshimlen af de sidste rester af festfyrværkeriet. Her hos os byder vi nemlig det nye år velkommen med manér og med et bragende

håb om, at det hele ender godt. Et stort, bragende fælles håb. Men efter braget er det tid til eftertanke, så nu sidder vi her i den gamle kirke, under de store hvælvinger, i stilhed, i bøn. Fordi ved enhver afsked, den daglige såvel som den årlige, har vi brug for at bede om tilgivelse for at komme videre.

Og som sagt, det handler ikke om, at vi slår en streg over alt det, der ikke gik. Det ved vi kun alt for godt, og det er derfor vi må bede. Så let går det ikke, det er ikke glemt. Det er derimod gemt i erindringen og i håbet om at mennesker og Gud vil have med os at gøre, trods alt.

Men hvordan kan vi vide, at vores bøn er hørt? Hvordan kan vi vide, at vi er tilgivet? Det kan vi ved, at den, vi har ramt, den, vi har såret, rækker ud mod os og på den måde giver til kende, at han vil have med os at gøre. Det er langt fra altid med ord om, at han vil tilgive. Det er det måske så sjældent, at vi aldrig hører det. Men tilgivelsen findes i så meget andet end ordet. Tilgivelsen findes i den irettesættelse. Tilgivelsen kan ligge i den moralske indignation over vores opførelse, den kan ligge i vreden, vi bliver mødt af. I alt det, der rækker ud efter os, trods alt.

I Det gamle Testamente findes en fortælling om patriarken Jakob. Han var ikke i tvivl om at, hvis han turde træde ind over grænsen til det nye land, så ville han træde ind i velsignelsen. Men at træde ind over grænsen ville betyde, at han skulle stå ansigt til ansigt med sin bror Esau – som han havde snydt så vandet drev og derfor var flygtet fra over hals og hoved. I håbet om at tiden trods alt havde lægt de gamle sår, sendte Jakob bud med gaver i forvejen. Esau sendte

te til gengæld 400 mand tilbage mod Jakob. Det lovede ikke godt, og den nat sov Jakob elendigt. Hele natten måtte han stride sig igennem en hård kamp med en fremmed skikkelse. Efter mange timer ville den fremmede gå, men da holdt Jakob fast, og sagde: ”Jeg har brug for din velsignelse! Giv mig den! Ellers slipper jeg dig ikke”. Den fremmede havde temperament og slog så Jakobs hofte gik af led. Men Jakob holdt stadig ved, og det endte med at den fremmede velsignede ham. Og sådan gik Jakob ind over grænsen: Haltende og velsignet. Jeg synes, det er et godt billede på bønnen og på tilgivelsen: at man er fri til at gå videre og samtidig mærket af det som var, alt det man gjorde.

Når man står ude i lufthavnen og venter, enten fordi man skal rejse eller fordi man skal hente nogen, som vender hjem eller kommer på besøg, så udspiller der sig et meget stærkt scenarie. I kender det, I har selv været der, set det. Der er fyldt med mennesker som siger ”farvel” eller ”goddag”, og de gør det på en helt særlig måde: De rækker armene frem mod hinanden, de smiler eller græder og omfavner hinanden. Det er meget smukt. Har man først fået øje på det, så bliver man helt bevæget. Og hvis I nu sidder og tænker, ”jamen, det ligner da ...”, så vil jeg bare sige ”ja”. Ligheden med kirkens velsignelse er slående, og den er helt sikkert ikke tilfældig. Det er i fuld overensstemmelse med vores tradition for at ønske hinanden alt godt og Guds fred, hver gang vi går ud herfra.

Vi taler om fremtiden på mange måder, men to almindelige måder er gennem prognoser

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

og gennem håb. I kirken går vi mest ind for det sidste, vi går ind for håbet. Prognoserne er en fremskrivning af det, vi kender i forvejen. Håbet derimod, er indeholdt i vores bøn, og det rækker langt videre, i troen på, at virkeligheden kan vise sig helt anderledes end forudsigelig.

Vi fremskriver konsekvenserne af CO₂-udslippet, vi fremskriver flygtningestrømmen fra krigshærgede lande, vi fremskriver konsekvenserne af den nationalisme, som har grebet det europæiske kontinent. Men vi håber på, vi bliver bedre til at passe på vores blå planet. Vi håber, at krig og ødelæggelse vil få en ende, så flere lande må blive trygge levesteder. Vi håber, at folkelige fællesskaber vil vise sig stærkere end egeninteresser.

Og håbet hjælpes på vej af den velsignelse, vi får ved gudstjene-stens slutning. Det er som med englen, der sad ved Jesu grav påske-morgen og pegede væk fra graven: Din Gud er ikke kun bundet til stedet her, hvor vi synger og beder og hører evangeliet forkyndt. Din Gud vil derimod møde dig, ligegyldigt hvor, du går, ligegyldigt hvordan du har det, ligegyldigt hvad du end slås med. Deri ligger velsignelsen. Deri gemmer tilgivelsen sig. Alt det der gør, at vi opløftede og med modet i behold kan træde ind i fremtiden. Godt nytår!

Anne-Sophie Olander

Roskilde Domkirke

Salmer:

717, 588, 586, 114, 712